

Momenten kiezen

Sinds Nederland heeft besloten JSF's aan te schaffen, kan de luchtmacht naar buiten treden. „Na alle negatieve aandacht is het tijd voor andere”, vindt luitenant-generaal Sander Schnitger, de hoogste luchtmachtman.

Luitenant-generaal Sander Schnitger (rechts) met piloot Laurens Jan Vijge die de eerste Nederlander was in de F-35.

Sander Schnitger

geboren: 3 november 1958 in Rotterdam

opleiding: Koninklijke Militaire Academie Breda, vliegopleiding op Sheppard Air Force Base in Texas, opleiding tot F16-piloot, hogere staf vorming Defensie Leergangen

werk: operationeel vlieger bij het 314 squadron op Vliegbasis Eindhoven; teamleider van het NF-5 demo-team Double Dutch; F16-piloot 312 squadron op vliegbasis Volkel; vluchtcommandant Volkel in 1992; uitgezonden naar Villafranca, Italië in 1994; directeur Operaties van de

Luchtmachtstaf in Den Haag in 1995, onder andere voor project Vervanging F16; commandant 315 Squadron vliegbasis Twenthe; in 1999; planner Defensiestaf in 2001; directeur operaties bij het CAOC te Kalkar, Bondsrepubliek Duitsland 2004; commandant vliegbasis Volkel in 2005; directeur Operaties op de Luchtmachtstaf van het Commando Luchtstrijdkrachten in 2008; sinds 9 maart 2012 commandant Luchtstrijdkrachten in de rang luitenant-generaal

ASING WALTHAUS

Sander Schnitger vloog met een groep anderen vorige week naar vliegbasis Eglin in Florida. Daar hebben de eerste Nederlandse piloot en Nederlandse technici hun opleiding voltooid voor de F35 (de eigenlijke naam van de JSF). Schnitger kwam het belang van deze voorhoede onderstrepen door zelf de diploma-uitreiking te doen. Bijkomend voordeel: de meegevlogen pers kon het toestel zien.

U luisterde soms met kromme tenen naar de discussie over dit toestel. Waarom zei u dan niks?

„De aanschaf was een politiek beladen onderwerp geworden. Als ambtenaar, wat ik uiteindelijk ook ben, loop je nooit de bewindspersoon voor de voeten.”

Hoe gaat u de discussie nu bijsturen?

„We zullen onze momenten kiezen. We moeten natuurlijk met geloofwaardige verhalen komen, we zijn hier geen roze wolk aan het maken. We gaan de bevolking gedoseerd meenemen in de reis die F35 heet. Zeuren en zeiken horen erbij, dat is ook Nederlandse folklore, maar daar moet je niet te lang op doorgaan.”

Waarom is dit toestel de favoriet van de luchtmacht?

„Het is het beste vliegtuig, met de grootste mogelijke toekomstvastheid. De F16's zijn zoveel jaar geleden gekocht, omdat dat toen het modernste vliegtuig was. Het kon lang mee, het is lang doorontwikkeld. Dat zien we nu terug in de F35, een revolutionair vliegtuig. Je kunt nu al zien dat we daar nog decennia lang mee verder kunnen gaan.”

„Het zijn niet zomaar *toys for the boys*, ze dienen ergens voor. Met de F16's zijn we al twintig jaar continu onderweg, naar Libië, Kosovo, Afghanistan, de Balkan. En

we hebben een verantwoordelijkheid om die jongens de grootste mogelijke kans te bieden om van missies terug te keren. Met de F35 doen we dat precies. Hij presteert als vliegtuig niet beter dan de F16. Hij gaat hard, hij gaat hoog, dat is goed genoeg, waarom zou je dat veranderen? De echte verbeteringen zitten binnenin.”

U bent zelf vlieger, vanmiddag zat u in de simulator. Hoe was dat?

„Ik ben jaloers, ik zou niets liever willen dan vijftien jaar jonger zijn. Hier keek ik echt naar uit, ik was stiknieuwsgierig. Het waren mooie beelden, mooie *visuals*, alles werkt en alles doet het... Ik zat als een klein kind in die simulator, heerlijk. Heerlijk. En natuurlijk is het ook belangrijk dat ik begrijp waar die jongens mee bezig zijn.”

Eigenlijk maken de Amerikanen dit toestel, en Nederland doet mee.

„Die samenwerking, die in 2002 is begonnen, is revolutionair geweest. We zitten vooraan en we doen mee. Door de gezamenlijke keuze voor dit vliegtuig zijn we de komende dertig jaar ook tot elkaar veroordeeld, om het gezamenlijk door te ontwikkelen. De bulk daarvan ligt bij de Amerikanen, want die steken er het meeste geld in. Maar vergeet niet, dat toen de F16's in de jaren negentig een grote *update* kregen, daarin veel verbeteringen zijn aangebracht die ook uit het brein kwamen van Nederlandse jongens.”

Is dit het laatste bemande vliegtuig dat Defensie koopt?

„Geen idee. Misschien is de volgende generatie wel een mix van bemande en onbemande toestellen, die samenwerken. Misschien

zijn we dan hoger in de atmosfeer bezig met onbemande toestellen – ik weet het niet. We zijn nu dit toestel aan het ontwikkelen en testen, dat moeten we eerst uitzoeken. Dan pas gaan we naar de volgende generatie vliegtuigen. Het is trouwens niet alleen het vliegtuig, het gaat ook om goed opgeleide mensen. Zo'n vliegtuig is uiteindelijk maar gereedschap.”

Nederland koopt 37 toestellen. Minder dan wat het land nu heeft. Wat betekent dat voor de krijgsmacht?

„Twee dingen. Bij de opleiding en de training zullen we inzetten op het nog slimmer gebruik van dit vliegtuig. Daarom zetten we de simulator veel in en gebruiken we modellen, zodat we de toestellen zelf zoveel mogelijk kunnen inzetten. Ten tweede zijn we bij onze inzet meer afhankelijk van andere landen in een bondgenootschap, een *coalition of the willing*.”

In 2019 gaan de eerste toestellen naar Nederland.

„We beginnen in 2019 met een stuk of zeven, acht. Daarna worden het er meer, maar er blijft ook een aantal in de VS.”

Hoeveel komen er naar Leeuwarden? Of passen ze allemaal wel op één basis?

„Zoals we het nu zien is het maatschappelijk niet terecht om alle geluid op één plek samen te brengen. En we willen de luchtmacht graag breed houden, het werven van jonge mensen is regionaal. Daarom moeten we door het land heen spreiden en de geluidsruijmt die we nu hebben op Leeuwarden of Volkel niet helemaal volstoppen. Daar gaan we niet de pannen van de dakken vliegen.”

„Als u met uw vraag bedoelt of het misschien efficiënt is om alles op één plek te zetten, dan zeg ik nee. Je creëert dan kwetsbaarheid. Bovendien zetten we de vliegvelden ook voor andere dingen in, zoals de onbemande toestellen die naar Leeuwarden komen. Als je veld vol staat, kan dat niet meer.”

‘We zijn hier geen roze wolk aan het maken’

